

Disciplina de morfopatologie (cond.: conf. F. Gyergyay, doctor in medicină)
a I.M.F. Tg.-Mureș

AUREL A. BABEȘ,
INIȚIATORUL CITODIAGNOSTICULUI ONCOLOGIC*

F. Gyergyay, L. Vincze

Acum 40 de ani, în ziua de joi, 11 aprilie 1928, a apărut în revista franceză la Presse Médicale articolul „Diagnostic du cancer du col utérin par les frottis“ semnat de patologul român, Aurel A. Babeș (1). Cronologic acest articol a fost primul care a tratat detaliat tehnica și valoarea metodei citologice în diagnosticul tumorilor maligne. Actuala aniversare ne oferă un bine-venit prilej pentru a analiza activitatea profesorului, A. A. Babeș precum și valoarea metodei descoperite de el.

* Lucrare prezentată la ședința comemorativă Aurel A. Babeș, a secției de morfologie și oncologie, U.S.S.M. filiala Mureș, 11 aprilie, 1968.

I.

Aurel A. Babeș (1886—1961), fiul lui Aurel Babeș, profesor de chimie la Facultatea de medicină veterinară din București, a obținut cu distincția „Magna cum laude” titlul de doctor în medicină și chirurgie în anul 1915 la București, iar teza lui de doctorat, care se ocupa de studiul experimental și clinic al lichidului cefalorahidian, a fost distinsă de Academia Română cu premiul Lazăr. Străbătînd treptele ierarhiei universitare devine în 1922 docent, în 1923 conferențiar și în 1929 profesor agregat de anatomie patologică. A suplinit catedra de anatomie patologică din București în anii 1926—1930 și a colaborat cu profesorul C. Daniel la Clinica de ginecologie a Spitalului Colțea. A fost pensionat în 1941. Începînd cu anul 1955 și pînă la moartea sa a fost cercetător științific la Institutul de endocrinologie, fiind colaborator al academicianului C. I. Parhon.

Dezvoltarea profesională și științifică a lui Aurel A. Babeș a fost influențată de savanți renumiți ca Victor Babeș, Gh. Marinescu, R. Mayer și O. Lubarsch.

A editat împreună cu V. Babeș tratatul de anatomie patologică în 3 volume (1922, 1924, 1926) și un volum de anatomie patologică generală (1929). Are contribuții deosebite în domeniul cercetării pelagrei, a tifosului exantematic, a tuberculozei, a sifilisului, a cancerului, fiind distins de repetate ori cu premiile Academiei Române și ale Academiei de Medicină din Paris. În perioada 1927—1930 a publicat numeroase lucrări asupra morfogenezei cancerului prin gudron. În 1929 a întemeiat „Societatea anatomică pentru studiul cancerului”, iar în 1933 „Asociația română contra cancerului”. A fost din anul 1934 membru în colectivul de conducere al „Uniunii internaționale contra cancerului”, iar din anul 1936 membru al „Royal Cancer Society” din Londra.

A. A. Babeș a fost un histopatolog cu o bogată experiență, un excelent diagnostician desfășurînd și o multilaterală și valoroasă activitate de patologie experimentală. El a contribuit la inițierea generațiilor tinere în patologia morfologică și experimentală (11).

II.

Ca și multe alte descoperiri și metoda de citodiagnostic are antecedentele sale. Un prim studiu detaliat, privind citologia vaginală umană și animală a fost publicat de Puchet în anul 1847, care însă nu se referea la cancer. Donaldson (1853) a studiat pe froțiuni native celulele obținute de pe suprafața de secțiune a tumorilor. Se pare că Newham (1861), într-un caz cu carcinom faringian, Sanders (1864) și Dickinson (1869) în cazuri cu carcinom al vezicii urinare au fost primii care au diagnosticat cancerul pe baza froțiilor in vivo. Astfel de comunicări au rămas însă izolate și formau mai mult curiozități cazuistice cărora nu li s-a acordat importanța cuvenită (9). De altfel în această perioadă lipseau metodele adecvate pentru colorarea froțiilor și a dominat concepția că diagnosticul poate fi pus numai în prezenta placardelor mari de celule și nicidecum pe baza celulelor izolate.

În aceste condiții lucrarea lui A. A. Babeș reprezintă într-adevăr o etapă nouă în diagnosticul cancerului. După două comunicări făcute împreună cu C. Daniel, în cadrul Societății de Ginecologie din București la 23 ianuarie și 5 aprilie 1927 (2), apare lucrarea din „La Presse Médicale” (1). În această lucrare A. A. Babeș arată că prin metoda citologică se poate pune diagnosticul precoce al cancerului de col uterin, care depistat la timp, poate fi tratat cu succes și vindecat. A. A. Babeș prezintă primul cu o precizie uimitoare, criteriile citologice de malignitate ale celulelor tumorale: atipia și heterotopia (astăzi heterotopia), indicînd totodată modelul de studiere pe froțiuni vaginale colorate cu metoda Giemsa, accentuînd importanța modificărilor nucleare. Caracterele citopatologice, dispoziția elementelor epiteliale, modificările lor, sînt descrise clar și sistematic, asigurînd valabilitatea lor și după 40 de ani.

FR. GYERGYAY, L. VINCZE: AUREL A. BABEȘ INITIATORUL CITODIAGNOSTICULUI
ONCOLOGIC

Aurel A. Babeș (1886—1961)

Clinique gynécologique de Bucarest
(Professeur C. DANIEL .)

DIAGNOSTIC
DU CANCER DU COL UTÉRIN
PAR LES FROTTIS

Par A. BABEȘ

Maître de Conférences à la Faculté de Médecine
de Bucarest.

Articolul lui A. Babeș apărut în La Presse Médicale
1928, 36. 451—454.

Lucrarea lui G. Papanicolaou, căreia i s-a acordat mult timp prioritatea în metoda citodiagnosticului, a apărut mai târziu (10). Deci diagnosticul citologic al cancerului cervico-uterin a fost realizat pentru prima oară de A. A. Babeș, înaintea articolului său ne găsindu-se nici o lucrare care să se fi ocupat cu această problemă.

Lucrarea lui A. A. Babeș conține și fundamentarea teoretică a metodei citologice precum și aprecieri asupra valorii ei în depistarea precoce a cancerului. Într-o perioadă în care existența unui cancer preinvaziv al colului uterin era abia schițat, A. A. Babeș susține cu tărie că faza invazivă a cancerului de col este precedată de un stadiu preinvaziv, caracterizat prin modificări microscopice ale celulelor epiteliale, și afirmă că atipia celulară apare înainte de creșterea invazivă. A. A. Babeș dovedește astfel, că utilizând metoda citologică, diagnosticul carcinomului poate fi făcut în acest stadiu precoce. Prin aceste constatări A. A. Babeș a devansat cu decenii concepțiile de atunci asupra fazelor evolutive ale cancerului, și a insistat în recunoașterea importanței metodei în depistarea precoce a acestei îmbolnăviri (6).

Se pune întrebarea de ce lucrarea lui A. A. Babeș, publicată de fapt într-o revistă medicală de largă circulație, nu a avut răsunet, de ce o metodă atât de simplă nu a fost aplicată de medici, nici chiar în țara noastră.

Diagnosticul morfologic al cancerului se baza în acel timp numai pe posibilitățile oferite de biopsii. Această concepție a fost atât de înrădăcinată în gândirea medicilor și mai ales a morfopatologilor, încît posibilitatea ca tumoarea să nu fie diagnosticată pe baza unor relații histopatologice, ci pe baza unor celule, nu a fost acceptată de cei mai mulți. Ba chiar, și astăzi sînt patologi, care ezită să recunoască valoarea reală a metodei citologice. Greșeala constă în faptul că de multe ori problema se pune prin exclusivitate: examen citologic sau examen histopatologic. O astfel de punere în postură a celor două metode este cu totul greșită. Ele nu au o aplicabilitate și un randament complet identic, deci nu se înlocuiesc, ci se completează reciproc. Atitudinea justă este de a le utiliza pe ambele în măsura necesităților, indicate în funcție de caz sau de scopul urmărit. Situația ar fi similară cu cea din diagnosticul afecțiunilor hematologice; nu putem supraestima nici una din cele două examinări, specifice singelui periferic sau măduvei, coroborarea rezultatelor ambelor examinări poate oferi diagnosticul cel mai precis, chiar și în cazurile în care una din metode oferă și singură date suficiente pentru recunoașterea afecțiunii.

În timp ce metoda citologică are o valoare deosebită în depistarea procesului canceros, examenul histologic rămîne prețios mai ales în stabilirea localizării, extensiunii și caracterului histologic precis al acestuia.

Astfel în perioada aceea, medicii rămînînd nereceptivi, metoda nu a fost acceptată, nici comunicarea inițială a lui Papanicolaou nu a găsit ecoul cuvenit.

A. A. Babeș nu a înțeles necesitatea efortului de perseverare și de popularizare a metodei sale. Pe bună dreptate Wied îl etichetează: „Autor renumit, umil și modest al tehnicii citologice de depistare a cancerului uterin” (12).

De fapt metoda de citodiagnostic s-a răspîndit abia în urma articolului lui G. Papanicolaou „Diagnostic Value of Vaginal Smears in Carcinoma of Uterus” (Am. J. Obst. 42, 193, 1941). și mai ales în urma monografiei scrise împreună cu H. F. Traut „Diagnosis of Uterin Cancer by the Vaginal Smear (Commonwealth Fund., N. Y. 1943). În acest fel meritul cunoscutului autor greco-american este că a stimulat introducerea metodei în controlul de masă și că a convins medicii despre utilitatea ei.

Prioritatea lui A. A. Babeș rămîne însă de necontestat, iar astăzi ea este recunoscută de majoritatea autorilor chiar și de către discipolii lui Papanicolaou (3, 4, 5, 7, 8). Metoda Babeș, aplicată în tumorile cu cele mai va-

riate localizări, a devenit un procedeu de diagnostic cu răspindire largă, a cărui utilizare contribuie la stabilirea unui diagnostic precis și de multe ori precoce, în aceste afecțiuni maligne, permițând salvarea sănătății a mii de oameni. Astăzi metoda lui Babeș s-a înrădăcinat și a devenit indispensabilă pentru cele mai variate specialități medicale.

Este datoria noastră de a perfecționa și de a răspîndi cît mai mult această metodă, de a organiza o rețea de citodiagnostic cu o funcționalitate optimă, de a forma cadre care, cu devotament, pricepere și conștiinciozitate, să continue munca începută de eruditul savant Aurel A. Babeș.

Sosit la redacție: 25 ianuarie 1968.

Bibliografie

1. BABEȘ A.: *La Presse Médicale* (1928). 36. 451; 2. BABEȘ LUCIA MARIA: *Gynécol. pratique* (1963). 14. 4. 267; 3. BABEȘ LUCIA MARIA: *Obstetrica și Ginecologia* (1964). 12. 2. 97; 4. CRĂCIUN E. C.: *Viața Medicală* (1966). 13. 4. 273; 5. DANIEL C.: *Gynécol. pratique* (1951). 2. 153; 6. DOUGLAS L. E.: *Acta Cytologica* (1967). 11. 3. 217; 7. MARCEL J. E.: *Gynécol. pratique* (1963). 14. 4. 263; 8. MELAMED M. R., KOSS L. G.: *Medical Clinics of North America* (1966). 50. 3. 651; 9. NAYLOR B.: *Univ. Michigan Medical Bull.* (1960). 26. 289; 10. PAPANICOLAOU G. N.: *Proc. of the Third Race Betterment Conference, Battle Creek, Michigan* 1928. 528; 11. PETREA I.: *Neoplasma* (1962). 9. 445; 12. WIED G. L.: *Acta Cytologica* (1964). 8. 173.

